

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНСИЭЛИ

о Нам улуунун хаһыата о

1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2005 с.

Бэс ыйын

9

күнэ
чэппиэр
№ 74
(9547)

Улуус дьаһалтатыгар

РОССИЯ КҮНҮН НАМ УЛУУҢУГАР

БЭЛИЭТЭЭНИН ТУҢУНАН

Саха Республикатын Президентэ 2005 сыл ыйын 27 к. «Саха сиригэр Россия Күнүн бырааһынныктыаһын туһунан» 195 №-дээх дьаһалын олоххо киллэрэр сыалтан уонна Нам улуунугар бу үөрүүлээх түгэни тэрээһиниэхтик ыттар инниттэн манныгы дьаһайабын:

1. Нам улуунугар Россия Күнүн ытыгыга тэрийэр комиссияны маннык састааптаах тэрийэргэ:

Попов П.М. — улуус мунньаҕын председателин солб., комиссия председатели;

Бочкарев А.А. — улуус баһылытын 1 солб., комиссия предс. солб. Тэрийэр комиссия чилииннэрэ;

Новгородов А.Г. — персоналы кытта үлэ управление салайааччыта;

Кокарева М.Д. — улуус баһылытын солб.;

Макарова М.С. — олохтоох дьаһалталары кытта үлэҕэ отдел нач.;

Кириллин А.В. — культура управлениетын нач.;

Ядрихинский С.П. — физкультура уонна спорт отделын нач.;

Кутуков В.В. — ытчат политикаҕар отдел специалиһа;

Кондратьева Т.А. — Нам сэл. дьаһалтатын баһылыга;

Лукина З.И. — «Билии» общество председатели.

2. Нам улуунугар Россия күнүн бырааһынныктыаһын дьаһалларын биэртэтэргэ.

3. 2005 сыл бэс ыйын 7 к. улуус мунньаҕын депутаттарын кытта Россия күнүн бэлиэтээһингэ үөрүүлээх мунньаҕы ытыты.

4. Россия күнүн миэстэлэргэ бэлиэтээһини нэһиликтэр баһылыктарыгар сүктэрэргэ.

5. Бу дьаһал туолуутун хонтуруоллааһыны тэрийэр комиссияҕа сүктэрэргэ.

«Нам улууһа» МТ баһылыга Д. КОРЯКИН

Ыаллы улуустарга

«МҮРҮ САҔАРБАТЫН» 70 СЫЛА

Ааспыт бээтинсэҕэ, бэс ыйын 3 күнүгэр Уус-Алдан улуунун «Мүрү саҥарбата» хаһыат уонна типография уһун сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит дьонго үрдүк ааттар

рын үлэһиттэрэ о.д.а. кэлбиттэр. Редакция уонна типография уһун сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит дьонго үрдүк ааттар

батан эттэххэ, «Мүрү саҥарбата» хаһыаттан элбэх журналист үүнэн тахсан республика араас хаһыаттарыгар үлэлиир, ол курдук «Эдэр саас» редактора Данил

Макеев, «Якутия» хаһыат редакторун солбуйааччы Г.А. Бочкарева, «Сага үйэ» хаһыакка үлэлиир Людмила Ноговицына, «Саха

С.С. «Мүрү саҥарбата» республика таллы конкурс 1997-2004 сыллар иһары кыайымынан «Суббота» кыһыгыгар «Мүрү саҥарбата» хаһыаттан 4 киһилээх делегация, ол иһигэр Хамаҕаттан общественнай корреспонденны, 1965-66 сылларга «Мүрү саҥарбата» хаһыакка эпизиттир секретарынан үлэлээбит Г.И. Кривошапкин буолан сырыттыбыт.

Хаһыат 70 сылынан эбэрдэли, үөрүүлэрин үлэстэ бэчээт, телевидение, радио департаменын директорын солбуйааччы Ф.П. Пестраков, «Сахаполиграфиздат» генеральнай директора А.М. Скобелев, Ил Түмэн депутаты А.Н. Жирков, Уус-Алдан улуунун баһылыга И.В. Бочкарев, «Копиртехсервис» фирма бэрэстэбиитэллэрэ, Нам, Чурапчы, Мэнэ-Хаҥалас, Амма улуустарын редакцияла-

ингэрипинилэр, департамент, дьаһалта, тыа хаһаайыстыбатын министерствотун бочуотунай грамоталара, махтар сүруктар, төөскэ кэтиллэр бэлиэлэр туттарылыннылар. Бэрт элбэх общественнай корреспонденнт, «Мүрү саҥарбата» хаһыакка урукку сылларга үлэлээбит, билигин республика хаһыаттарыгар тахсыылаахтык үлэлиир сылдар Людмила Ноговицына, Жанна Леонтьева, бу хаһыакка 7-с кылаастан үлэлээбит, билигин СГУ журналистика салаатыгар туйгунук үөрэнэ сылдар Николай Кривошапкин кэлэн эбэрдэлээтилэр, бэйэлэрин бэлэхтэрин туттардылар. Манны да-

сирэ» хаһыат «Дьулурбан» сыһыары-ытын редактора Петр Павлов о.д.а.

Уус-Алдан 20 нэһилиэгэ 20 тыһ. солк. хомуйан ламинатор ыларга диэн туттардылар. Общественой корреспонденнар 12 тыһ. солк. бэлэх онордулар. Маны таһынан департамент, «Сахаполиграфиздат», «Копиртехсервис» ксерокс, принтер курдук эмнэ дьонун бэлэхтэри биэрдилэр.

«Мүрү саҥарбата» улуус хаһыаттарын ортуотугар республика биир бастың үлэлээх буоларын, бу хаһыаттан атыттар элбэх саҥаба-сонунга үөрэниэхтэрин сөбүн бэлиэтээтилэр.

В. РЫКУНОВА

ЫТЫК СИРДЭРБИТИН АРЧЫЛААТЫЛАР

Ыам ыйа — сахаларга арчы ыйа. Ол сиринэн «Саха итэҕэлэ» Намнааҕы «Айыы» салаата уонна «Саха сирэ-Алроса» республикатааҕы хамсааһын улуустааҕы бөлөхүн көбүлээһиннэринэн ити хамсааһын салайааччыта Иван Иванович Шамаев уонна «Күт сүр» кыһа түһэ Лазарь Андреевич Афанасьев-Тэрис улахан бөлөхтөрө ыам ыйын 4 күнүгэр Намна тахсан улуус ытык сирдэрин арчылаан аастылар.

Алта сыллааҕыта улуус дьаһалтатын дьаһалынан улуус Ытык сиринэн Бөтүг уонна Хатын Арыы нэһиликтэрин ысыыларыгар турар Ыыс Булгуннах бэлиэтэммитэ. Бу сир Нам улуунун төрүттээбит Нам оҕонньор олохун ортуотугар турар. Бу булгуннахы билиги Ытык киһибит, Нам оҕонньор сыдыана, бөлүһүк хоһоонньут Таллан Бүрэ туйубута, кини аналын түстээбитэ.

Бөлөх бастаан Чарьдан музей-балаҕаныгар мустан баран Нам селотун кырдьаҕастарын балаҕаныгар түмсөн «АЛРОСА» хампаанньаны көмүскээһингэ ытыллаллар турар үлэ түмүктэрин, сорукарын туһунан балайда киэн кэпсэтии тэрилиннэ. Намнааҕы бөлөх бэйэтин үлэтин түмүгүн билиһиннэрдэ. Намна хамсааһыны өйөөчүлэр 2 тыһыынча көрүгэ буопустара хомуллубут эрэри билигин салгы үлэ ытыллалар соруку быһыытынан этилиннэ. Бу үлэ салванан ыһахтарга тийэ барыахтаах. Онон хас биридди тэрилтэ, дьон түмсэр сирин салайааччылары бу үлэ дьин силлэстэ-мутуктаах хоһоонун өйдөөн, Саха сирин норуотун төрөөбүт-үөскээбит төрүт сирдэрин баайыттан матар, дьон-сэргэ нус-хас олоруутун утарар политиканы ытыыны өйдөтүүххэ, дьону түмүүххэ. «Бири тылбытынан куустээх регион Россия күүһэ» диитит уонна государствоны утары үлэлиит. Саха сирин дьонно өбүтэлэр саҕаттан сиритэн-уотуттан аһаан-таннан олорбута. Билигин сайдыы көмөгүнэн булуллубут баайтан ки-

нини матарыы — ол аата эн сайдыма, кэбин, сымалый диэн буолар буолбат дуо? Онон мунньах түмүгэ — салгы үлэлээһин, дьону бири сыалга түмүү. Бири өй-санаа, түмсүү хаһан да өлөн-охтон бирибитэ олоххо суох, кырдык хаһан баҕарар даҕайар.

Салгы мустубут бөлөх улуус Ытык сиригэр Ыыс Булгуннахха аттанар. Булгуннах анныгар алгыс холумтанын таһыгар мустан турар «Айыы айыым аргыстас, сэтэ изийэхситим эн эрдэс» диэн алгыс тылы этэн турар алтан чуоран тыаһынан доҕууоллутан, манан сылгы кылынан онгоһуллубут дэбириринэн анал айдарылаах дьоннорунан ыраастанан, арыылаах алаадынан, үрүн илгэнэн сирин аһатан, ситги баайан, арчылааһын сирин-туомун саҕалаатылар. Анал холумтанга уот оттон, сөһүргэстэн олонор «тэс» тыаһатан айыылартан көрдөстүлэр. Алгыс тойугун соторутааҕыта анал түмсүү сүбэтин быһаарытынан «Аан алгысчыт» аатын ылан кэлбит Владимир Николаев туйуда. Салгы Тэрис бэйэтэ туому салҕата. Ытык бэлиэ диэки өрө көрөн турар көрдөстүлэр. Анал айдарылаах дьахталларынан арыаллатан, алтан чуоран дорҕоонугар уйдаран булгуннахы өрө дабайан тахсан бэлиэ баҕананы арчылаатылар. Төннөн түһэн аал уоту арылаах алаадынан, көтүтүүлээх саламаттынан аях тутан алгыстарын ситдирдэр. Онтон салгы мустубут дьон булгуннахы өрө дабайан тийэн бэлиэ баҕананы ытыстарынан имэрийэ-имэрийэ күн хаамытынан хоту эргийэ көтүлүлэр. Төннөн кэлэн алгыс холумтаныгар санааларын чинэттилэр. Арчылааһын туома, Ытык сиргэ сылдьыы итинэн түмүктэнэ.

Салгы бөлөх Нам улуунун састаахтары сымнаһан сирдэригэр Сиэникигэ тийдилэр, аал уоту аһатан арчылаан аастылар. Сайынны халлаан мөтүтээх салгынынан сайа тыһыан, уһун кыһын үөрэх кыһатыгар буспут-хаппыт бөлөхү кытта биригэ сылдар ус-

тудьон аймах, кэлбит дьон үөрөкөтө өйүө кымыстарын иһэн, астарын аһаан үссэнэн аастылар.

Бөлөх салгы Партизанга аттанна. Бу Саха сирин иуучча сударыстыбатыгар холбоһун кириби кэмигэр Тыгын тойон кэнииттэн Арҕаа Хаҥалас сахаларын бастааҕа буолбут Мымах кинээс олоҕо буолар. Кини ырааҕы көрөр мындыр өйдөөх буолан сахалар кыргылылары туорайдаһыта, уоттаах саалаахтары утарсан үтүөнү көрсөр кыах суоһун саха кинээстэригэр өйдөтүтэ, икки уот икки ардыгар уустук кэми аастыта, саха бастаахтарыттан аан бастаан күн суудаар бэчээтин, куортутун ылбыта. Ол иһин кини олоҕо эмиз бири ытык сир буолар. Бөлөх ол сирин арчылаан аһаарга сорукутаах кэлбитэ.

Соруктары толорон баран кэлбит бөлөх ыалынан арахсан «Саха сирэ-Алроса» хамсааһыны өйөөчүлэр буопустарын хомуйууну саҕалаан, үлэлээн аастылар.

Бу бөлөххө араас идэлээхтэр бары мустан сылдьаллар. Дьокуускай куорат устудьуоннара экзаменарын эрдэ туттара-туттара кэлбиттэр, Хатаастааҕы «Айыы» дьэтиин Горохов О.С., Корнилов Н.А., «Бичик» издательство кылаабынай редактора, республикатааҕы эдэр интеллигеннэр түмсүүлэрин салайааччы Луковцев В.Н., правительство сир баайын туһаныга департаменын үлэһитэ, сир баайын туһаныга сокуоннар бырайыактары Саха сирин туһатыгар хайысхатын туруулаһан туруорсааччы Кириллин Н.Д., библилээх археолог Попов В.В., Дьокуускайдааҕы «Айыы» дьэитин айылҕаттан айдарылаах алгысчыттар, сахалы тыһынаах эмчиттэрэ, онтон да атын мустан сырыттыбыт.

Айыы дьонун алгыстаах тыллара сыаланнанын, кэскиллээх санаалара кэжибитин диэн бэлэ санаабытын тиздизин, көх-нэм буолуохпут. Саха сирин дьонун-сэргэтин санаатын көмүскэһиэбит.

И. КРИВОШАПКИН

Ыксаллаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай обороноҕа управлениэ, туһааннаах тэрилтэлэр Арбынна уута түспүт дьону көрдөөһүнүгэ утумнаахтык үлэлиилэр. Водолазтары ыттаран көмөлөһүүннэрэр былаан баар.

ЖКХ ГУ сайынны водопровод өрөмүөнүнэн, оноруутунан дьарыктанар, бэс ыйын 10 күнүгэр диэри водопроводу үлэҕэ киллэрэр былааннаахтар, Даадарга боруобалаан ууну ытыты буолбут. ЖКХ объектарын, котельнайдарын өрөмүөннүүхтээх, ол эрэри цемент, үп суоҕа мэхэйдиир.

Ааспыт бээтинсэтээҕи дааннайынан 942 гектар сиргэ туорахтаах культура, 455 гектарга хортуопуу, 65 гектарга оҕуруот аһа ыһыллыбыт. Туорахтаах культураны, хортуопуу ыһыы сүннүнэн түмүктэммит. Оҕуруот аһын олордун ыһаахха диэри түмүктэниэхтээх. 358 тонна үүт туттарыллыбыт. 4349 ынах, 1003 биз төрөөбүт. Бэс ыйын 11 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын министерствотын ыһааҕа буолуоҕа, бу ыһаахха 2004 с. түмүгэ таһаарыллан кыһыылаахтар наҕараадаланыахтара.

Бэс ыйын 9 күнүгэр тыа хаһаайыстыбатын биэрэпиһигэр межрегиональнай бөлөмнөһүн буолуоҕа. Бу бөлөмнөһин үлэһэн сибээстээн улуус дьаһалтатын актовай саалатыгар нэһиликтэр баһылыктарыгар, тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатын онорон таһаарынан дьарыктанар дьонго аналлаах улахан мунньах буолуоҕа.

Бэс ыйын 12-13 күннэригэр Нам селотугар улуус мунньаҕын депутаттарын кубогар уонна Ил Түмэн депутаттарын бириһигэр, Нам улууһа тэриллэбитэ 75 сылыгар аналлаах спартакиада ытыллыла. Бу спартакиада түмүгүнэн хамаанда чуолкайданан Мэнэ-Хаҥалас улуунугар Манчаары ооньууларыгар кыттыахтара. Манчаары ооньууларыгар улуустан 46 киһилээх делегация барыаҕа. Спартакиада кылаабынай судьяатынан ыксаллаах быһыыга-майгыга уонна гражданскай обороноҕа управление начальнига И.В. Колпашиников анаммыт. Маны таһынан хас биридди көрүннэ судьяалар анаммыттар.

Кыаһы 60 сылыгар 60 тутуу көхтөөхтүк саҕаламмыт. Ол курдук билигин туругунан 19 объект үлэҕэ киирбит. Түбөҕө 15 км күрүө тутуллубут.

Үөрэх управлениетын начальнига В.Н. Дьяконова аспирантураны бүтэрэн, кандидатскайын көмүскээн наука кандидата буолбутунан планерка кыттылаахтара истинник эбэрдэлээтилэр.

Бэс ыйын 21 күнүгэр Кыаһы ыһааҕа буолуоҕа. Манны эрдэттэн бөлөмнөһин үлэти ытыллар. Ол курдук парканы хомуйуу, ыраастааһын, өрөмүөннээһин о.д.а. үлэлэр буола тураллар. Бэс ыйын 6 күнүгэр ыһаах комиссията мунньахтаабыт. Онтон нэһиликтэр ыһаахтара бэс ыйын 16-18 күннэригэр ытыллыахтара.

Бэлиэтэнэ В. РЫКУНОВА

БЭБЭЭЭЭ — СОЦИАЛЬНАЙ ҮЛЭБИТ КҮНЭ

ҮЛЭБИТ ХАЙЫСХАТА УЛАРЫЙДА

Ааспыт сэл биһиги эйгээр алаах уларыылары киллэрдэ. Ол курдук, дьыл санатттан олохто кирибит суперсокуон биһиги үлэбитин хайысхатын сиринин уларытта. Киһи ылбыча быһаарбат түгээнэрэ дьон-норуот олохтор охсуулаах буолбатын туһугар, биһиги үлэбиттэрбит алаах өйдөтөр-быһаарар үлэни ыттылар.

Бүтүс күнүс улуус үрдүнэн региональнай регистр 1335 чэпчэтиинэн туһанар тыыл, үлэ ветераннара, репрессияттан эмсэ-рэлээбит дьон киридилэр. Бу категорияга ыйын аайы бэрлэлэр төлөбүрдэри кэмизэр тиэрдии — үлэбит биэр сана ирдэбилэ.

Былларин курдук, сэл устата ыттар үлэбит ис хоһооно бүтүһүнүтэ Улуу Кыайы 60 сылын көрсөргө аанна. Ол курдук сэрби кыттылаахтарын огдо-оболорун, тулаайахтарын, тыыл ветераннарын, Чурапчы көһүмэ-эктэрин испиһэктэрин чуолкайдааһын, киһилэргэ биэр кэмнээх төлөбүрдэри тиэрдии, ас на-

бордарын огоруу, аадырыстаах көмөр докумун бэлэмнээһин үлэлэ-рээ ыттылынылар.

Республика үрдүнэн ыттылы-быт «Хайдах олохтун, ветеран?» дьин месэчникка биһиги улууспут бары олохтоохторо актыыбынай кыттыыны ыттылар. Бары нэһиликтэргэ үлэ кол-лективтара бэйэлэрин ветеран-нарыгар олохторун-дьаһахтарын чэпчэтэр көмөнү тэрийдилэр. Улуустаагы ветераннар сөбүстэрин үлэтин чэр-читинэн, литературнай музейга «Уран тарбах, сатабыл уус»

дьин ветераннары уус-уран олохто-хторун быыстапкага үрдүк та-һымнаахтык ыттылыбыта. Республиканскай «Кыайы 60 сыла» лотереяттан кирибит үлэ улуус ветераннарыгар аадырыс-таах көмө буолан тиийдэ.

2005 сэл тохсунньу 1 күнүттэн республика Үлэ уон-на социальнай сайдыыга мини-стерствотун Намнаагы терри-ториальнай ораанын структура-та кэсэстэ. Ол курдук, Намнаагы кырдыагастар интернат-дьаһа-рэ, Ово социальнай приюта, Дьиз кэргэн киһиэ, социальнай үлэ-титэр отделениелара бу орган иһи-нэн үлэлиир буоллулар.

Күндү коллегаларым!

2001 сылаахха Россия Прези-дентин Уураабынан олохтоомут социальнай үлэтитэр күннэрэ дьин профессиональнай быраа-һынныкытынан бу эйгээр үлэ-лэһэр биэр идэлээхтэри истиги-чирэх тыллараан эбэрдэли-бин!

Кыаммат-кырдыаһы ара-каччылыр сыраллаах үлэтит та-һаарылаах буоллун, чэгиэ-чэ-бдик сымдык, дьонкут-сэргэ-тит туруктаах буоллуннар.

В.И. ГУЛЯЕВА,

социальнай харалта управлениетин начальнига

НАМ УЛУУС УН ОВО СОЦИАЛЬНАЙ ПРИЮТА

Биһиги тэрилтэбит сыала-соруа кыаммат, төрөппүт эбэһинэһин то-лорбокко иһэр-аһыыр дьон оҕолорун көрөр-истэр, иитэр-аһатар, атын оҕолортон итэһэ суохтук сананан эрэллээхтик үөрэнэн обществога ту-һалаах, общество быраабылаларын уонна дьон быраабын убаастыыр дьон буолалларын туһугар үлэлээбит. Быһылтыттан түстүү тэрилтэбитинэн үлэ уонна социальнай харалта Министрствотун иһигэр оҕо уонна дьиз кэргэнтэ көмөтө киһини кытары кириэммит социальнай харалта Управ-лениетин иһинэн үлэли олохтот. Сокуоннай саастарын туола илик оҕо-ру иитэр-харайар тэрилтэ буоламмыт үлэбит олус ыарахан уонна эппиэ-тинэстээх, үлэтиттэригиттэн тулуурдаах, бэйэ-ирдэбиллээх уонна үлэ-бэриниллээх буолуу хаачыстыбалара ирдэнэллэр.

2002 сылга 98 оҕо социальнай, педагогическай өттүнэн көрүлүнүлэр-хараллылар.

2003 сэл устата уопсайа 154 оҕо со-циальнай приют үлэ-титтэри көрүүтүгэр-харайы-тыгар сырытты-лар.

2004 сылга 168 оҕо кыаммат бааллар оҕолоро көмөтө ыллылар. Оһиһигэр 15 оҕо 1 Хомустаах-ха приют филиалы-гар. Бу филиалы оҕо көмөтө киһи-нин специалиһа Ни-колаева Анна Пав-ловна туруорсан, биһиги тэрилтэбит ону өйөөн, улуус финансовай управ-лениета сөбүлэһэн аска харчы ыттан астыбыт. Үөрэх кэмин кэнигиттэн бу оҕолору эбиэттэтэн баран, уроктарын аахтаран, урукку курдук продлен-най группаларга маарыныырдык учууталлар үлэлээтилэр.

Оҕолор үксүн кыаммат-көрүммэт, кыһалҕалаах араҥа дьиз кэргэнтэн сылдьаллар. Үгүстэрэ үөрэммэккэ да сылдьар оҕолор кэлэннэр, үөрэххэ оҕуолаларга киридилэр.

ЦДН-га учуокка турааччы оҕолор үксүлэрэ уорууну огорбуттар, ол-гынан баран саастарын ситэ илик буоланнар холобунай дьыала тэрилли-бэтэх. Сылы быһа 16 оҕо детсад уонна оҕуола тэрилтэлэригэр кэпсэтэн киллэриллэнэ.

Оҕолор үөрэммэт биричиинэлэрэ дьин: төрөппүттэр эппиэтинэһэ суох оҕо сыйыаннаһыларыттан. Сорох дьон өйдөөбөттөр эбит приют үлэ-тин уонна оҕолор кыһалҕаларын. Ону этиэм этэ, оннооҕор сорохтох эр киһи кэргэни тылын истибэт, билбитинэн сылдьар, онтон дьиз кэргэн ийэтэ-аҕата иккиэн иһэр буоллахтарына оҕо адыс наадыбаттар, баарыгар-суоҕугар да кыһаллыбаттар, өйдөөн көрбөттөр даҕаны оҕолоро ханна бар-бытты дуу, хайдах буолбутуй дуу дьин, аны аччыктаан нэһилэ сылдьар оҕо эгин араас да буолуон сөп түбэлтэлэрэ элбэхтэр.

Билигин рынок үйэтэ баһылаан обществога араас сатарыыны күүһүрдэ, социальнай проблемалар күүскэ турдулар, ону кытта охсуһарга соци-альнай араҥа үлэтиттэрэ бары биригэ үлэлээммит олохтон үөрэр-көтөр оҕо-аймах, нэһилиэнньэ үксэтин дьин күүспүтүн түмэммит таһаарыла-ахтык үлэлиирин!

Л. МАРКОВА,
директор

УБААСТАБЫЛЛААХ СОЦИАЛЬНАЙ КӨМҮСКЭЛ УПРАВЛЕНИЕТЫН ҮЛЭНИТТЭРЭ!

Российской Федерацияга төрдүс сылын бэс ыйыгар социальнай үлэтиттэр профессиональ-най бырааһынныктара бэлиэтэнэр. Республикага 4000-тан тахса социальнай үлэтит күннэтэ нэһилээн кыһалҕаларын, олох ыарахаттарыгар түбэспит дьон проблемаларын быһаарыыга энкилэ суох үлэлиир.

Биһиги улууспутугар социальнай көмүскэл эйгэтин үлэтиттэрэ эмиз биризмэлэрин, сыра-ларын харыстаабакка социальнай тыҥааһын аччылырыгар үтүө суобастаахтык үлэлэһэллэр.

Убаастабыллаах социальнай үлэтиттэр!

Эһиэхэ уустук, ыарахан үлэтиттэр ситиһиллэр, доруобуйаны, дьиз кэргэнтиттэр дьолу-соргуну, ыраас халлааны баҕарабыт!

«Нам улууһа» муниципальнай тэриллин баһылыга Д. КОРЯКИН

ТҮМСҮҮЛЭЭХ БУОЛУУБУТ ЭРЭЙИЛЛЭР

тата дьиз биэриэбиттэн ыла үлэ-бит өссө кэргэн, араас хайысха-лары киллэрэн көхтөөхтүк үлэли-бит. Ол курдук хас да кулуупта-ры тэрийдибит. Дьахталларга аналлаах «Надежда» кулууп, оҕолорго «Подросток» кулууп, со-вотох дьоннорго «Сэгэр», элбэх оҕолоохтор кулууптара тэриллэн үлэлиллэр. Хас биридии кулууп бэйэтигэр программа оностон, былааннаахтык үлэлиир. «Подро-сток» кулуупка 5, 6, 7 кылаас уолаттара столярнай куруһуокка дьарыктаналлар. 5, 6, 7, 8 кылаа-стар кыргыттары иистэнэ, баайа үөрэнэллэр. Хас биридии оҕо ин-дивидуальнай бэсиздэ, психолог тестированиета ыттылар.

Улууска 100-кэ социальнай өттүнэн айгыраабыт дьиз кэргэ-тэрэ бааллар. Манна 236 оҕо иитил-лэр. Сайынын оҕолору лааһыр-дарга, дьиз кэргэн биригээдэлэ-ритэр сырытыннарабыт. 2004 сэл сайыныгар Нам селотугар үс сезонга үлэлээн 77 оҕону хаппыппыт. Быһыл сайын 13 дьиз кэргэн биригээдэтигэр 195 оҕо хабыллан үлэлиэхтээх уон-на сынныаннахтаах.

Сүрүн сорукупут улууспутугар социальнай өттүнэн айгыраабыт дьиз кэргэни арыйатыы, оҕолор олохтор, иитиллэр усулуобуйала-рын тупсарыы буолуохтаах. Ол инниттэн бука бары биэр санааны тобулан, түмсүн былааннаахтык, кэскиллээхтик үлэлиирбит эрэйил-лэр.

Л. ПЕТРОВА,
киин директора

БЫР-БААЧЧЫ ОЛОРОБУТ

Быһыл Намнаагы кырдыагастар интернат-дьаһалэригэр үбүлүөйдээх сэл үүнэ, ол курдук номнуо бу тэрилтэ үлэлээбитэ төгүрүк 10 сыла буолла. Манна соҕотх хаалбыт кырдыагастар, киһи көрүүтүгэр наадыбар инбэлиит-тэр нус-хас олохтоон, көрүллэллэр, харайыллал-лар. Бу сыллар устата сүүһүнэн ахсааннаах соҕо-тох дьону араҥаччылаан кэлбит коллектив респуб-лика биэр чулуу үлэлээх тэрилтэлэригэр кириэр.

Тэрилтэ 20 үлэтиттээх, директора Охлопова Мария Николаевна. Билигин туругунан 30 киһи көрүллэр, олортон 1 сэрби кыттылааһын огдообото, 7 тыыл ветерана уонна 20 инбэлиит. Кэлин сылларга

интернат-дьиз материальнай-техническэй базата ба-лай да хаҥаата. Прачечная, бааннык тугулуун үлэ-бэ кириэн, үлэтиттэргэ да олохтоохторго да улахан чэп-чэтии буолла. Биэр массыына турар гараһа тугулуун-на. Быһыл кыһын туспа остолобуйданан үөрдүлэр-көттүлэр. Хортуоптуй үүннэрэр сирдээхтэр, теплица-лаахтар, онон сайынны кэмгэ оҕуруот аһынан дэлэйдик хааччыналлар, убаһа ииттинэн кыһын сиир эттэрин булуналлар. Маны таһынан астарыгар-үөл-лэригэр улаханнык көмөлөһөр спонсордарыгар махтал-лара баһаам.

Төлүбүрээх төрүөкэ бэчээттанар

Улуус хаһыатыгар сүрүтүү сыаната 2005 сэл иккис аҥарыгар 6 ыйга — 180 солк., 3 ыйга — 90 солк., 1 ыйга — 30 солк. тэннэстэ.

«Энсиэли» хаһыакка улуус бары почтовой отделениеларыгар, биир-диилээн почтальоннарга, общественной тарҕатааччыларга уонна редак-цияга кэлэн быһаччы сүрүтүөххэ сөп.

Саха сиригэр сэллиги утары сулуусна тэриллибитэ 80 сылыгар

ААСПЫТЫ АНААРДАХХА...

Быйылгы эмп үлэһиттэрин профессиональнай бырааһынныктара Саха Республикатыгар сэллиги утары охсуһар үлэ төрүттэммитэ 80 сыла туолуутун кытта алтыста. 1925 сыллаахха Дьокуускайга 15 куйкалаах сэллиги утары диспансер аһыллыбыта. 1930 с. Бүлүү куйоратыгар диспансер үлэһиттэр буолбута. 1932-1934 сс. В.А. Радан көбүлээһининэн профсоюзтар үптэригэр республиканскай «Красная Якутия» тубсанаторий тутуллубута, 1935 с. үлэбэ киирбитэ.

Нам оройуонугар сэллиги утары үлэни бастааһы төрүттээһинэн врач Татьяна Ивановна Павлова-Крылова буолар. Кини 1942 сылга Арыы Кыыһынарбыкка 15 куйкалаах туббалыһа туттарбыта. Т.И. Крылова кэлин саха дыахталларыгар бастаах медицинскэй наука доктора, профессор буолбута, СГУ медицинскэй факультетын сэлликэ кафедратын салайбыта.

1946 сылтан 1955 сылга диэри туббалыһаны Нам уллуһун бочуоттаах гражданина, доруобуйа харыстабылын туйгуна, тыыл, үлэ ветерана Нина Гаврильевна Корякина салайбыта. Саха Республикатын үтүөлээх арааһа, доруобуйа харыстабылын туйгуна Л.В. Эверстова өр сылларга таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Бүккүмүргэ арааһынан Тельман Александрович Мрякинов, саталлаах партиянай салайааччы, общественник үлэһит сүлдьүбүтэ. Кини билигин ЯНИИТ тыгаттан атын органнар сэлликтэрин чинчийэр-эмтиир отделениетын салайар. Кэлин сылларга диспансеры Г.Г. Мельникова салайбыта, оройуонуга эпидемиологическай быһыы-майгы намтааһыныгар туһуламмыт экспериментальнай программа туолуутун ситиспитэ.

ССРС доруобуйа харыстабылын туйгуна, улусу бочуоттаах гражданина, тыыл, үлэ ветерана врач Попова З.И. Нам диспансерыгар 41 сыл устата халбаннаабакка ситиһилээхтик үлэлээн Нам дьонун-сэргэтин махталын, биһирээхтэрин биһирээбиллиниһэ. Кини аатын 2000 сылтан диспансерга иҕэрбиттэрэ.

Кылаабынан врачтарынан К.П. Харлампьева, А.Д. Яковлева, Л.А. Федотова уо.д.а. үлэһит сүлдьүбүттара. Ого сэллигин врачтарынан С.А. Семченко, С.В. Мигалкина, Р.И. Тищенко үлэлээбиттэрэ.

Сэллик курдук ыарахан ыарыһыны утары охсуһууга дьонуннаах кылааттарын киллэрбиттэрэ билигин бочуоттаах сымнааланган сүлдьүр тыыл уонна үлэ ветераннара: В.Ф. Васильева, А.Е. Авксентьева, Л.М. Слепцова, И.А. Рехлясова, Е.Г. Баишева, В.Н. Макарова, М.С. Игнатова, Е.А. Макарова, А.И. Трапезникова, А.Н. Сысолкина, О.Г. Рожина, В.М. Павлов, А.А. Сивцева, А.Н. Кривошапкина, П.С. Протопопова, Е.Ф. Падалко, А.Н. Лукина, В.И. Софронова, К.И. Колодезников, Е.А. Пестрякова, З.И. Рожина, В.Н. Сивцева, М.Г. Сивцева. Маны таһынан үтүө суобастаах, кыһамнылаах повар Быкова С.П., медсестралар О.С. Павлова, З.И. Иванова, медүлэһит В.С. Москвитина үлэлээбиттэрэ.

Билигин даҕаны үлэ ветерана, Саха Республикатын доруобуйа харыстабылын үтүөлээх үлэһитэ Т.С. Хрис-

тофорова салгыы үлэһит сүлдьүр.

Бүгүн биһиги сэллиги утары утумнаахтык үлэлэспит биһирээхтэригэр, Хатырык участкай балыһатын сэлбидиссэйз А.Д. Гермогенованы, эпидемиологтар А.С. Куличкинаны, М.Д. Сергучеваны, Модут балыһатын медсестрата Т.И. Протодаконованы, поликлиника участкай арааһа Н.Ф. Дьяконованы, үһүс участкай медсестрата А.И. Касьянованы, участкай терапевт Е.А. Шестакованы, Р.М. Михайлованы, врач-рентгенологтар В.Е. Никонеры, Г.Г. Марковы, рентгенолабораннар М.М. Винокурованы, А.Д. Николаевы о.д.а. эбэрээһинэн туран, улахан махталбытын тирээбэт.

Хомойуох иһин, үгүс уларыһылардаах кэлинги сылларга эпидемиологическай быһыы-майгы, ол иһигэр биһиги улусуспутугар сэллиги утары охсуһууга мөлхөх өрүттүр бэлэтэнэллэр. Социальнай ыарыһа буоларынан, сэллиги утары охсуһууга кэлим сыһыаннада. Оттон итинник сыһыаннага үл-харчы кестүүтэ улахан оруолаах. Биһигин биһиги баҕабыт хоту бу боппуруос быһаарыллан иһэр буолбатах.

Төһө да ыарахаттар баалларын үрдүнэн тубдиспансер коллектива бэринилээхтик үлэһитин саппаан ыттар. Кэлинки биһэ сыл иһигэр актыыбынай группа учуотугар турар ыарыһах ахсаана 34% аччатылына. Биһиги коллективка үгүс сылларга кыһамныларын ууран үлэһит үтүө дьоннор бааллар. Кинилэр ортолоругар С.П. Яковлева, Д.И. Свинобоева, В.П. Пестерева — старшай снэстэрэ, А.В. Сивцева, Д.А. Попова, С.С. Новородова, Н.П. Жиркова, С.Д. Осипова, А.И. Эверстова, К.П. Дьяконова, К.А. Соловьева, Т.Н. Алексеева, Г.Н. Корякина, М.П. Федорова, Н.Г. Захарова, Е.Е. Слепцова, Л.К. Винокурова, С.М. Лебедева, С.Д. Луканина, А.П. Бурашева о.д.а. ааттаныахтарын сеп.

Врачтар Н.Н. Соловьева, М.Г. Жиркова, М.Ф. Николаева кизгэ бипилээх, кыһамнылаах, общественнай үлэбэ актыыбынай үлэһиттэринэн буолаллар.

Биһигэ үлэһит коллегаларбын, дьонтугар ахсаабакка кыһаллан үлэһит эмп үлэһиттэрин, профессиональнай бырааһынныктарынан, сэллиги утары сулуусна төрүттэммитэ 80 сыла туолбутунан тус бэйэлэрин олохторугар дьолу-соргуну, үлэһиттэр-хамнастарыгар ситиһиллэри баҕарабын.

К.Н. ШАМАЕВА,
З.И. Попова аатынан Намнаабы
сэллиги утары диспансер кылаабынай
арааһа

Екатерина Федоровна Падалко быйыл 80 сааһын томпочу туолла. Кини Арбын нэһилиэгэр 1925 сылга колхозтаах кэргэнигэр алтыс оҕон төрөөбүтэ. Үс ыйдаах оҕону Көбөкөнгө оҕото суох Петров Федор Андреевич, Татьяна Евсеевна диэн кэргэниилэр иитэ ылаллар. Көбөкөнгө 4 кылааһы бүтэрэр. Аҕата Федор Андреевич тутуу үлэһит буолан, 1940 сылтан ыла Батамайыга, Сангаарга тутууга ыттылар. Сэрии сылларыгар Федор Андреевич үлэ фронтугар Верхоянсккайга, Эһэ Хайага «Колымснаб» базатын тутуутугар үлэһит. 1941 сыллаахха Катя ийэтинэн хоту аҕаларыгар көһөллөр. Катя 16 сааһыттан хорьолдьун хостуур рудник байытар фабрикатыгар пробыщанан үлэһиттэр.

1944 с. Падалко Николай Петровичка кэргэн тахсар. Николай Петрович партия чилиэһэ буоларынан поссовет председателинэн үлэһит олорон, Верхоянсккайга райфинотдел сэлбидиссэйин солбуйааччынан аһанар.

1947 с. Намга райвоенкоматка үлэһит кэлэр, 3 оҕолонор. Дьэ-уот оччолорго тийбэт этэ, иньэ ҕынан сэлликтэ-эх дьон олоро сылдыһыт дьыллэригэр олохсуһаллар. 1951 с. Екатерина Федоровна сэлликтэ ыараханлык хаптарар. Кэргэнэ 3 оҕотун ырааҥан арааһан барар. Ыараханлык ыалдыбыт Екатерина 3 кыра оҕолорунаан соргоһун олох суолун солуур.

Екатерина Федоровна сэрии кэһинээри кыһаммат, тийиммэт олох кэмнэрин, тус олох ыарахан охсууларын тулуйан, үлэлээн-хамсаан, оҕолорун дьон тэгэ ыал оҕортоон, 6 сиэннээн, 4 хос сиэннээн, 80 сааһын чутас дьонун, үлэһиттэ-хтэрин, биһигэ үлэһиттэрин кытта үөрэ-көтө, астына бэлиттэтэ.

Екатерина Федоровна дьон-сэргэ көмөтө, өйбүлэ баар буолан бачча каллэрым диэчи. Бэйэтэ сүрдээх үлэһит, чилиһин, дьонго барытыгар амарах, аһыныас сыһыаннаан дьон өйбүлүн ыллага. Ордук кини эмтэбэт врачтарыгар, атын да эмп үлэһиттэригэр махтала мунура суох.

1951 с. Ыарахан, өлөр кэриэтэ туруктаах Арыы Кыыһынарыт туббалыһатыгар киирэрэгэр үрүн тыһын өрүһүбүт Омскай уобаластан

Күннэтэ көрөр дьоммут

БАР ДЬОН
ӨЙӨБҮЛҮН ҮТҮӨ
ХОЛОБУРА

кэлбит эдэркээн нуучча врачтарыгар Нина Сергеевна, Ерина Надежда Акимовна, фельдшер Корякина Нина Гаврильевна, Сивцева Матрена Николаевна, снэстэрэ Макарова Евдокия Афанасьевна махтала улахан.

1952 с. «Красная Якутия» клиникатыгар (ЯФИТ) Саха Республикатын уонна РСФСР үтүөлээх арааһа, учуонай, физиохирург Григорий Михайлович Кокшарская тыҥа бүрүөтүн спайкаларын прижигайдаан салгын киллэрэн эмтэбэтэ. Онтон үтүөрэн 1954 сылтан 1961 сылга диэри Госбаанга охранныһын үлэһит баран, 1961 сылтан 1983 сылга диэри Намнаабы сэллиги утары охсуһар диспансерга снэстэрэ-хаһаай-канан, санитарканан, регистраторунан үлэлээбитэ. Диспансерга үлэһитин тухары врачтар, снэстэрэлэр көрө-истэ, эмтии, тус олоһор көмөлөһө олоһуоттара. Диспансер иллээх коллективин өйбүлэ Екатерина Федоровна күн бүгүнэ диэри салланан барар.

Екатерина Федоровна мунура суох махталынан өйдүү-саныы сүлдьүр үтүө-кэрэ дьону, элбэх дьон махталын ылбыт эмчиттэри: Нина Гаврильевна Корякина, Каролина Павловна Харлампьева, Зара Ивановна Попованы, Наталья Дмитриевна Семенованы уода.

Екатерина Федоровна тус олоһор улахан өйбүлү онорбут, уһуннук эмтэбэт дьоннорунан буолаллар биллилээх эмчиттэр Эверстова Людмила Васильевна, Тельман Александрович Мрякинов, Клара Самсонова, Николай Христофорович Афанасьев, Николай Иванович Липев.

Екатерина Федоровна эмп үлэһиттэрин профессиональнай бырааһынныктарынан, сэллиги утары охсуһар сулуусна 70 сыла туолбутунан итигиттэ-истигиттэ эбэрээһин туран, истиг махталын тирээдэр: Клара Никитична Шамаева, Астра Ефремовна Авксентьева, Ирина Афанасьевна Рехлясова, Евдокия Афанасьевна Макарова, Любовь Михайловна Слепцова, Матрена Михайловна Винокурова, Акулина Алексеевна Сивцева, Екатерина Гаврильевна Баишева, Василий Егорович Никоновка.

Е. МАКАРОВА,
тыыл, үлэ ветерана

Талыуулар төрүөтэ баччатын

Бу кэпсипир кэмин 40-чага чугаһыыр сыл анаара өттүгэр Хоту Муустаах муора аттыгар Хайыры сэллиннэтигэр буолбута. Тыа хаһаайыстыбатын министрствота Булун оройуонун «Приморский» совхозугар үлэбэ анаабыта. Хоту сири сураһынан эрэ истэrim, арааһы кэпсипиллэрэ, балайда дьулайа истэrim. Онуоха министерство кадрга отделигар: «Хоту барбыт дойдуга дьонно тулуйбаттар, сотору төттөрү күрүүлэр, эн биһир сыл иннинэ төттөрү кэллэххинэ, бырайыаскын, подьёмнайгын төлүөт, сэртэбэт», — диэбиттэрэ өссө салыннарбыта.

Кэргэним Тиксигэ олоһор, күһүргэ төрөөбүт буолан олох да кыһамматта. Биһир оҕобутунан муус устар бүтүтэ Тиксигэ көтөн тийдибит. «Приморский» (Хара Уулаахха) самолет барбыт, «икки хонугунан расписанията», — диэтилэр. Аэропорт гостиницатыгар түстүбүт, онтон Тиксигэ вездеход сүлдьүр эбит, онон кэргэним дьүөгэтин дьонноругар хоно бардыбыт. Баран истэхпитинэ, тыал обуста, ыалбытын ыйдаран булааппытын кытта, тыал күһүрдэ, радионан «штормовой погоды» биллэрдилэр. Буурба түстэ. Ыалбыт үөрөкөтө көрүстүлэр да, кэргэним дьүөгэтэ, улахан оболоро онуһу бүтэрэн баран метеостанцияга үлэһит сүлдьүр ол кыһын буурба түбэһэн суох буолбут эбит (метеостанцияларга үөрэ көстөн турар, тыалга тропунан тутуһан сүлдьүлаллар үһү). Мин туох үлүгүрдээх дойдутугар кэлбиппиний дии санаатым, орлугун чаас анара буола-буола «Дьээтэн тахсыман!»

Тыал күһүгэ 42 м/с... 50 м/с... Ураган... — диэн биллэрэ туруулар салыннарар. Тиксигэ манньк, оттон туундараба?!

Икки сууккатыгар буурба арыы сэллээбитигэр, «самолетунан көтөөчүлэр аэропорт гостиницатыгар кииринг, регистрация буолар» — диэн биллэрдилэр. Нэ-лан Омолдой диэн санга тэриллэр. Усууаана оройуонун «Усууаана» совхозугар төттөрү бэрлиилээхтээх таба иититинэн, түлээх булдуна дьарыктанар отделениега анаатылар. «Бороһон ынах, сылгы сүөһүлээх отделение» — диэн министерствога эппиттэрэ. Аны табаны көрөн эрэ билэр киһи 10 ты-

һынча чага чугаһыыр табалаах, туундара сирдээх-дойдулаах отделениега салыннарбын да зоотехнигынан сөбүлэстим. Барар отделением управлэюшайа ааспыт күһүн Губаны мотуорканан Омолдой төрдүттэн туораан Хара Уулаахтан кэлэн хамнас харчытын ылан, төннөн истэхтэринэ, хаардаах саапас түһэн, моториһынын ончолорун биэрэккэ үөрэ тардан баран сатыы барыттар быһылаах, иккиэн сураба суох сүтэн хаалбыттар.

Айылба айылбатынан, оттон тыйыс айылгаларын кытта быһаччы алтыһан, эриллэн-мускуллан олоһор, үлэһит айылга оболоро, ыстаада диэни ыра билбэтэх, туундара диэни туура көрбөтөх «дойду» киһитин хайдах көрсөллөрө миһигин балаҕа мунчаардара. Аэропорт аһылына, самолетунан дьонум кэллилэр, ол самолетунан Хайырга көттүбүт. Аэропорт суох.

Өрүскэ түһэллэр. Табанан сэллэһ-нээбэ табыстыбыт. Киһээлик, хонтуора сабыылаах. Биһиги кэлэ-битин билбэккэ олоһоллор эбит. Управлэюшайым директор бирикээһин тутан баран соһуйда. Кураан турар дьэчээһингэ тимир оһох отунулар (ыал барыта тимир оһобунан олоһоро). Биһир таба

тэр да бааллара үһү. Бастаан управлэюшай миһигин билсиппиннэрдэ. Быһаччы үлэлэ-һэр дьонунг диэн төрт ыстаада биригэдьиридэрин кытта илии тутуһуннарда. «Дьэ, аны отделение сүрүн дьон бары кэлбиттэринэн уонна мантан иньэ биһиги коллективтык чилиэнэ буоларгынан, баһаалыста, бэйэг тускунан билсиппиннэр», — диэтэ. Мин бэйэтэ да уустуга суох олоһом, үлэм туһунан кэпсээтим. Тохто-обуппар: «Төрдүг-уһунг хайа дойдугунуй?» — диэн ыйыттылар. «Дьокуускай таһыгар, Нам оройуонугар төрөөбүтүм», — диэбиппэр, уу-чуумпу, иһиллэ-эбит курдук буолла. Дьон сир-рэйин-харабын көрөбүн. Ким да сангарбат. Онтон биһир, сал-

гыны килэриччи сизбит сирээдээх, кыра үгүөхтээх, сытыны-хотуу дьүүһүннээх киһи: «Намнар икки өрүттээх дьонгунуй!» — диэтэ. «Ол хайдах?» — диэбиппин кулгаабым эрэ истэн хаалла. Биһир хойуу хаастаах, номоһон дьүүһүннээх, кэлтэ-чи тарааммыт хара баттахтаах Бүөтүр Тимофеевич диэн ытыкта-ан ынырар киһилэрэ: «Сэмэн, тобо иньэ дирибтин санга киһиэхэ быһааран биһир, мээһэ ты-һынан ыһахтаным», — дьаһайа үөрэммит киһи лоп-бааччы санга-һынан эттэ. Управлэюшайым хата «һы-һы-һы» диэн ыгыста-ыгыста кулар уонна: «Так, значит, Сэмэн тобо иньэ диригин быһаараргар тийэбин», — диэтэ.

Миһирэй ОБУТОВ,
Кириэс-Кытыл

(Бүтүтэ бэчээттэниэ)

БЭБЭЭЭ — СОЦИАЛЬНАЙ ҮЛЭБИТ КҮНЭ

ҮЛЭБИТ ХАЙЫСХАТА УЛАРЫЙДА

Ааспыт сэл биһиги эйгээр элбэх уларыылары киллэрдэ. Ол курдук, дьыл санааттан олоххо кирибит суперсокуон биһиги үлэбитин хайысхатын сиринэн уларытта. Киһи ылбычча быһаарбат түгээнэрэ дьон-поруот оловор охсуулаах буолбатын туһугар, биһиги үлэбитэрбит элбэх өйдөтөр-быһаарар үлэни ыттылар.

Бүгүртүк күнүсэ улуус үрдүнэн региональный регистр 1335 чэп-чэтиһинэн туһанар тыыл, үлэ ветераннара, репрессияттан эмсэ-бэлэбит дьон киридилэр. Бу категорияра ыйын айы бэриллэр төлбүрдэри кэмизер тиэрдии — үлэбит биэр сана ирдэбилэ.

Биллэрин курдук, сэл устата ыттар үлэбит ис тоһооно бүтүһүмүс Улуу Кыайы 60 сылын көрсөргө аналла. Ол курдук сэрхи кыттылаахтарын огдо-оболорун, тулаайахтарын, тыыл ветераннарын, Чурапчы көһүлэ-эстэрин испиһэктэрин чуолкайдааһын, кинилэргэ биэр кэмнээх төлбүрдэри тиэрдии, ас на-

бордарын оңоруу, аадырыстаах көмөрү докумуон баламнээһин үлэлэ-эһэтиһиннэр.

Республика үрдүнэн ыттыла-лыбыт «Хайдах оловорун, ветеран?» дьин месэчккэ биһиги улууспут бары олохтоохторо актыыбынай кыттыгы ыттылар. Бары нэһиликтэргэ үлэ кол-лективтара бэйлэрин ветераннарыгар олохторун-дьаһахтары чэпчэтэр көмөнү тэрийдилэр. Улуустаагы ветераннар сөбүтүтэрин үлэтин чэр-читинэн, литературнай музейга «Уран тарбах, сатабыл уус»

дьин ветераннар уус-уран оңоһук-тарын быыстапкага үрдүк та-һымнаахтык ыттылыбыта. Республиканский «Кыайы 60 сыла» лотереяттан кирибит үлүүс ветераннарыгар аадырыс-таах көмө буолан тиийдэ.

2005 сэл тохсунньу 1 күнүттэн республика Үлэ уонна социальнай сайдыыга ми-нистерствотын Намнаагы терри-ториальной органн структурта кэнээтэ. Ол курдук, Намнаагы кырдыаастар интернат-дьаһа-р, Ово социальнай приюта, Дьэ-кэргэн киһи, социальнай үлэ-ит-тэр отделениелара бу орган иһи-нэн үлэлиир буоллулар.

Күндү коллегаларым!

2001 сылаахха Россия Прези-дентин Уураарынан олохтоомут социальнай үлэ-иттэр күннэ-рэ дьин профессиональнай быраа-һынныкытынан бу эйгээр үлэ-лэһэр биридэлээхтэрин истини-иһирэх тылларынан эбэрдэли-бин!

Кыаммат-кырдыааһы ара-кычылыыр сыраалаах үлэ-ит та-һаарылаах буоллун, чэгиэн-чэ-бдик сылдык, дьонкут-сэргэ-бит туруктаах буоллунар.

В.И.ГУЛЯЕВА,
социальнай харалта
управлениетын начальнига

УБААСТАБЫЛЛААХ СОЦИАЛЬНАЙ КӨМҮСКЭЛ УПРАВЛЕНИЕТЫН ҮЛЭИТТЭРЭ!

Российский Федерацияга төрдүс сылын бэс ыйыгар социальнай үлэ-иттэр профессиональ-най бырааһынныктара бэлиэтэнэр. Республикага 4000-тан тахса социальнай үлэ-ит күннэтэ нэһилиэннэ кыһалгаларын, олох ыарахаттарыгар түбэспит дьон проблемаларын быһаарыыга энкилэ суох үлэлиир.

Биһиги улууспутугар социальнай көмүскэл эйгэтин үлэ-иттэрэ эмиз биризмэлэрин, сыра-ларын харыстаабакка социальнай тыггаһын ачыырыгар үтүө суобастаахтык үлэлэһиллэр.

Убаастабыллаах социальнай үлэ-иттэр!

Эһиэхэ уустук, ыарахан үлэ-итигэр ситиһилэри, доруобуйаны, дьэ-кэргэннигигэр дьолу-соргуну, ыраас халлааны баһарабыт!

«Нам улууһа» муниципальной тэриллин баһылыга Д. КОРЯКИН

ТҮМСҮҮЛЭЭХ БУОЛУУБУТ ЭРЭЙИЛЛЭР

Улуустаагы Дьэ-кэргэннэ уонна овоҕо социальнай көмөлөөх буолуу киһи үлэтин 2000 сылтан саҥалаабыта. Уопсайа 8 үлэ-ит-тээхпит, элбэх ахсааннаах 3 нэ-һилиэккэ филиаллардаахпыт: 1 Хомустаахха, Модукка, Хатын Арыыга.

Үлэ-ит сүрүн сыала-соруга: социальнай өттүнэн айгыраабыт, иһэр-аһыыр, кыаммат дьэ-кэ-рэггэттигэр уонна кинилэр ово-лоругар сөптөөх социальнай, пси-хологической, педагогической сүбэ-лэри, бэсиздэлэри, консултацияларын оңоруу бу-одаллар. Биһиги тэрилтэбит атын тэрилтэлэри кытта ордук үөрэх салаатын социальнай педагогта-рын, доруобуйа харыстабылын, сааһын ситэ илик ово-лору кытта үлэлэһэр ПДИ инспектордарын, КДН комиссиятын, Дьарыктаах буолуу киһини, общественнай тэ-рилтэлэри кытта ыкса сибээстэ-эһит. Үлэ-ит сыала: ыалы турук-таах ыал оңоруу, оҕону араа-чылааһын, иити-үөрэтин буолар. 2004 сылга улуус дьаһал-

тата дьэ-кэргэннэ ыла үлэ-бит өссө кэнээ, араас хайысха-лары киллээн көхтөөхтүк үлэ-ли-ибит. Ол курдук хас да кулуупта-ры тэрийдибит. Дьахталларга аналлаах «Надежда» кулууп, ово-лорго «Подросток» кулууп, со-рохтох дьоннорго «Сэгэр», элбэх ово-лоохтор кулууптара тэриллэн үлэ-ли-иллэр. Хас биридии кулууп бэйэтигэр программа оҥостон, былааннаахтык үлэ-ли-ир. «Подросток» кулуупка 5, 6, 7 кылаас уолаттара столарнай куруһуокка дьарыктаналлар. 5, 6, 7, 8 кылаас-стар кыргыттара иистэнэ, бааһа үөрэһэллэр. Хас биридии ово-ло ин-дивидуальнай бэсиздэ, психолог тэстированиета ыттылар.

Улууска 100-кэ социальнай өттүнэн айгыраабыт дьэ-кэргэ-тэр бааллар. Манна 236 ово-ло ий-тил-лэр. Сайынны ово-лору ааһыр-дарга, дьэ-кэргэн биригээдэлэ-ригэр сырытыннарабыт. 2004 сэл сайынныгар Нам селотугар үс сезонга үлэлээн 77 оҕону хаппыппыт. Быйыл сайын 13 дьэ-кэргэн биригээдэтигэр 195 ово-ло хабыллан үлэ-ли-эхтээх уон-на сынныаннахтаах.

Сүрүн сорукупут улууспутугар социальнай өттүнэн айгыраабыт дьэ-кэргэни арыйатын, ово-лор оловор, ийтилэр усулуобуйала-рын тупсары буолуохтаах. Ол инниттэн бука бары биэр санааны тобулан, түмсэн былааннаахтык, кэскиллээхтик үлэ-ли-ирбит эрэ-бил-лэр.

Л. ПЕТРОВА,
киһи директора

НАМ УЛУУҺУН ОВО СОЦИАЛЬНАЙ ПРИЮТА

Биһиги тэрилтэбит сыала-соруга кыаммат, төрөппүт эбэ-һиннэһин то-лорбокко иһэр-аһыыр дьон ово-лорун көрөр-истэр, иитэр-аһатар, атын ово-лортон итэ-һэ-суохтук сананан эрэллээхтик үөрэнэн обществога ту-һалаах, общество быраабылаларын уонна дьон быраабын убаастыыр дьон буолалларын туһугар үлэлэһэбит. Быһылгыттан түстүү тэрилтэбитинэн үлэ уонна социальнай харалта Министерствотын иһигэр ово-ло уонна дьэ-кэргэннэ көмөлтө киһини кытары кириэммит социальнай харалта Управ-лениетын иһинэн үлэ-ли-ир оловорут. Сокуоннай саастарын туола илик ово-лору иитэр-харайар тэрилтэ буоламмыт үлэ-бит олус ыарахан уонна эппиэ-тинэстээх, үлэ-иттэриттэтин тулуурдаах, бэйэ-ирдэбиллээх уонна үлэ-р бэриһиллээх буолуу хаачыстыбалара ирдэнэллэр.

2002 сылга 98 ово-ло социальнай, педагогической өттүнэн көрүлүннүлэр-харалтыннылар.

2003 сэл устата уопсайа 154 ово-ло социальнай приют үлэ-иттэри-н көрүүтүгэр-харайы-ытыгар сырытты-лар.

2004 сылга 168 ово-ло кыамматтылар ово-лорго көмөлтө ыттылар. Ол иһигэр 15 ово-ло 1 Хомустаах-ха приют филиалы-гар. Бу филиалы ово-ло көмөлтө ки-һини специалиһа Ни-колаева Анна Пав-ловна туруорсан, биһиги тэрилтэбит ону өйөөн, улуус финансовай управ-лениета сөбүлэһэн аска харчы ыттан астыбыт. Үөрэх кэмнэ кэнниттэн бу ово-лору эбиэттэтэн баран, уруоктарын аахтаран, урукку курдук продлен-най группаларга маарынныырдык учууталлар үлэлэтилэр.

Ово-лор үксүн кыаммат-көрүммэт, кыһалгалаах араҥа дьэ-кэргэнтэн сылдыллар. Үгүстэрэ үөрэммэккэ да сылдыр ово-лор кэлэннэр, үөрэххэ оскуодаларга киридилэр.

ПДН-га учуокка турааччы ово-лор үксүлэрэ уорууну оңорбуттар, ол-гынан баран саастарын ситэ илик буоланнар холобунай дьыала тэрилли-бэтэх. Сылы быһа 16 ово-ло детсад уонна оскуола тэрилтэлэригэр кэпсэтэн киллэрилиннэ.

Ово-лор үөрэммэт биричиинэлэрэ дьин: төрөппүттэр эппиэтинэһэ суох ово-ло сыһыаннаһыларыттан. Сорох дьон өйдөөбөттөр эбит приют үлэ-тин уонна ово-лор кыһалгаларын. Ону этиэм этэ, онноовор соҕо-тох эр киһи кэргэнин тылын истибэт, билбитинэн сылдыр, онтон дьэ-кэргэн ийэтэ-аҕата иккиэн иһэр буоллахтарына ово-ло адыс наадыбаттар, баарыгар-суоһугар да кыһаллыбаттар, өйдөөн көрбөттөр даҕаны ово-лорго ханна бар-бытты дуу, хайдах буолбутуй дуу дьин, аны ачыккаан нэһилэ сылдыр ово-ло энтин араас да буолуон сөп түбэлтэлэрэ элбэхтэр.

Биһиги рынок үйэтэ баһылаан обществога араас сатарыйы күүһүрдэ, социальнай проблемалар күүскэ турдулар, ону кытта охсуһарга соци-альнай араҥа үлэ-иттэрэ бары биригэ үлэлээммит олохтон үөрэр-көтөр ово-ло-аймах, нэһилиэннэ үксээтин дьин күүспүтүн түмэммит таһаарыла-ахтык үлэ-ли-эрин!

Л. МАРКОВА,
директор

БЫР-БААЧЧЫ ОЛОРОБУТ

Быйыл Намнаагы кырдыаастар интернат-дьаһа-рлар үбүлүйдээх сэл үүнэ, ол курдук номнуо бу тэрилтэ үлэлэ-биттэ төгүрүк 10 сыла буолла. Манна соҕо-тох хаалбыт кырдыаастар, киһи көрүүтүгэр наадыр инбэли-т-тэр нус-хас олохтоон, көрүллэллэр, харыйыллал-лар. Бу сыллар устата сүүһүнэн ахсааннаах со-ро-тох дьон араҥа-чылаан кэлбит коллектив респу-блика биэр чулуу үлэлээх тэрилтэлэригэр кири-сэр.

Тэрилтэ 20 үлэ-иттээх, директора Охлопкова Мария Николаевна. Билигин туругунан 30 киһи көрүллэр, оловорон 1 сэрхи кыттылааһын огдообото, 7 тыыл ветерана уонна 20 инбэли-т. Калин сылларга интернат-дьаһа материальнай-технической базата ба-лай да хангаата. Прачечная, баанньык тутуллан үлэ-р киирэн, үлэ-иттэргэ да олохтоохторго да улахан чэ-п-чэти буолла. Биэр массына турар гараһа тутулу-на. Быйыл кыһын туспа остолобуйданан үөрдүлэр-көттүлэр. Хортуонгуй үүннэрэр сирдэхтэр, теплиц-лаахтар, онон сайынны кэмгэ оҕуруот аһынан дэлэйдик хааччыналлар, убаһа иитти-нэн кыһын си-ир өттүн булуналлар. Маны таһынан астарылар-үөл-лэ-ригэр улаханньык көмөлөһөр спонсордарыгар махтал-лара баһаам.

Төлбүрдээх төрөккө бэчээтлэр.

Улуус хаһыатыгар сүрүтүү сыаната 2005 сэл иккис аҥарыгар 6 ыйга — 180 солк., 3 ыйга — 90 солк., 1 ыйга — 30 солк. тэннэстэ.

«Энсиэли» хаһыакка улуус бары почтовой отделениеларыгар, би-ир-диилээн почта-льоннарга, общественнай тарҕатааччыларга уонна редак-цияга кэлэн быһаччы сүрүтүөххэ сөп.

ИЙРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү кэргэммин, агабытын, эһэбин, Нам селотун бочуоттаах гражданинын, МВД ветеранын **ХАРИТОНОВ НИКИТА НИКИТИЙ** үйэ агардаах үбүлүгүнүн ис сүрэхтэн изийн туран ээрдэлибит!

Өсөө да биһиги туспуугар доруобайдык сылдьан, үлэлээн-хамсаан, дурда-хаха буолан өр сылларга чэгиэн-чэбдик олохтоон, дьоллоохтук олохторго баарабыт.

Кэргэмни, оролорун, сизини

Нам улууһун ИДьО уонна кырдыаастар сэбиэттэрэ убаастабыллаах үлэ уонна милиция ветеранын, Нам с. бочуоттаах киһитин **ХАРИТОНОВ НИКИТА НИКИТИЙ** үйэ агардаах үбүлүгүнүн итигитик-истинник ис сүрэхтэн ээрдэлибит!

Эһиэхэ уһун дьоллоох ологу, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, оролорун, сизини улаатыннан, киһилэр сылаас куттарыгар уйдараан өр сылга олох кэрэтин, күндүгүн билэ тур.

1 №-дээх «Солнышко» детсад коллектива ытыктыыр сэбиэдиссэбитин, РФ үөрэҕиритин туйгунун, педагогическай үлэ ветеранын **ЕЛИЗАВЕТА СТЕПАНОВНА** уонна **ЕВГЕНИЙ СТЕПАНОВИЧ МАТВЕЕВТАРЫ** 55 сааскытын туолбут кэрэ-бэлиэ үбүлүгүнүн итигитик-истинник ээрдэлибит!

Эһиэхэ баарабыт оролоргут, сизини таптааларыгар уйдараан уһун үйэлэнэргитигэр, кытаанах доруобуйаны, үлэтигэр ситиһилэри, ыра санааны.

**Кэрэ санаа кэксэлэстин,
Утүр санаа үксэтин,
Көчүөрү ыччатыс кэксэтин
Дизн Алгыс баһыс сыалыбыт.**

БИЛЭЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Е.С. Сивцев-Таллан Бүрэ аатынан Бөтүг орто оскуолата улууска биһир кырдыаас үөрэх кыһатынан буолар. Эһиң оскуолабыт 100 сааһын бэлиэтиирбитинэн сибээстээн, араас көмнөргө үлэлэбэт учууталлары, үөрэммит выпускниктары ахтыларгытын, хаартыскаларгытын ыитаргытыгар уонна үбүлүгү көрсө оскуола ис, тас өрөмүөнүтү харчынан, матырыйаалынан көмөлөһөрүтүгөр көрдөһөбүт.

Коммүтүн оскуола бухгалтериятыгар туттарабыт эбэтэр манньк чекка ытыабыт:

**Намский РКЦ
БИК 049821000 КПП 141701001
ИНН 1417006409
р/с 40703810600002000073**

Муниципальное унитарное предприятие «Земельная служба» предлагает следующие виды услуг:

- землеустроительные работы по межеванию земельных участков (усады, сенокосы, пашни, производственные объекты и т.д.);
- паспортизация объектов недвижимости (технический паспорт);
- оценка автотранспорта и объектов недвижимости.

**Адрес: с. Намцы, ул. Ст. Платонова, 15/1.
Тел. 41-2-52**

Б/х көһөн кэлэргэ бэлэм, испэт-аһаабат, сүһү көрүүтүгэр үлэһиттэргэ наадылар. Төлөбүр кэспэти быһыытынан.

Билсэр тел. 23-1-68, сот. 972523

Намга тутуулардаах уһаайба сирэ атылланар.

Билсэр тел. 41-6-57

Искра нэһилиэтин территориятыгар оттуур сирдээх арендаһааччылар бу ый 17 чыһылатыгар диэри арендабыт дуоҕабырын нэһилиэк дьаһалтатын кытта уһатаргытыгар ыһабыт. Ирдэнэр докумуоннар: 2004 сыллаахха баттамыт аренда туһунан дуоҕабыр, 2004 с. төлөмүтүн туһунан квитанция, паспорт, сир докумуона, + 300 солк.

Искра нэһилиэтин дьаһалтата

Гаастаах чааһынай дьэни куортамныбын.

Билсэр тел. 41-5-97

В Намский филиал ГУП ЖКХ РС(Я) срочно требуются на постоянную работу:

1. Рабочий саночистки. Заработная плата в месяц от 4500 до 6700 руб. в месяц в зависимости от убираемой площади.
2. Плотник жилищно-эксплуатационного участка. Заработная плата 5000 руб. в месяц.

Бу ый 5 күнүгэр Намнаагы заправка таһыттан Владимир Вячеслав Семенович аатыгар паспорт, тех. паспорт, водительской удостоверение булбуттар маннааба тиксэрэргитигэр көрдөһөбүт, төлөбүрүн эрэнэрэбит.

**Бил. тел. 1 Хомустах 25-1-57
Нас с. 42-0-95**

Романова Сардана Руслановна аатыгар Намнаагы ИДьО-нан бэриллибит паспорт сүһүгүнүн дьинэ суогунаан ааһыллар.

Соловьева Туйаара Федоровна аатыгар бэриллибит 9802 646424 №-дээх 2003 с. тохсунньу 29 күнүгэр бэриллибит паспорт сүһүгүнүн дьинэ суогунаан ааһыллар.

Считать недействительным утерянный диплом об окончании профлиция В № 471325, регистр. № 1439, выданный 25.06.2002 г. на имя Лукина Виктора Олеговича.

ИДьО иһитиннэрэр «КЫТЫЛ» ЭМИЭ ХАЛАММЫТ

Бэс ыйын 2 күнүгэр Нам с. Полевой уулуссаа күнүс 16 ч. сабана гр. Н. кырбаммыт. Кырбаабыт дьоно биллибиттэр. Бэс ыйын 2 күнүгэр Хатырык олохтоого гр. Т. түөһүгэр быһы-анньы эчэинилээх хирургическай отделениега кирибит. Бам ыйын 30 күнүгэр Нам селотугар гр. Я. «Урал» велосипедын уорбуттар. Бу күн 1 Хомустаахха «Нам» ОАО ысылаатынан дуоскалары уонна шифер уорбуттарын туһунан сайабылтан-наа кирибит. Бэс ыйын 4 күнүгэр Хамаабаага «Илгэ» ПО «Кы-тыл» маһаһыттан кириэн малы-салы уорбуттар. Бэс ыйын 2 күнүгэр Арбын олохтоого гр. Б. биллэрбитинэн ыам ыйын бүтүүтэ гр. Б. уонна С. Алдан өрүскэ балыкты барбыттар уон-на кэлбэтэхтэр.

МАХТАНАБЫТ

Мин уолум Николаев Николай Прокопьевич, Хамаабаа олох-тоого, бу күһүн, алтынны бүтүүтэ, бэйэтин массынаатынан куорат дьэки баран иһэн Тулагы таһыгар массынаата түннэстэн баран бэйэтэ сүтэн хаалта. Уһун кыһыны быһа көрдөөн, сүрэх-быар аалыта буолбут сүтүкүтүн, төһө да тыннааһын булба-тарбыт, ыам ыйын ортотугар көстүбүтүн, көмүс уңуобун тап-таллаах Хамаабаагын сымаһас буоругар туттардыбыт.

Бу күһүнгүтэн куоратынан-тынан элбэхтик кэллим-бар-дым, үгүс дьону кытта алтыстым. Онно барытыгар күүс-көмө буолбут тэрилтэлэргэ, ол курдук: автовокзал (сал, Карамзин Т.И.), ветстанция (нач. Архипов Н.Е.), Намнаагы киһи балыһа (поликлиника с.б. Жиркова А.С.) коллективтарыгар, Нам мили-циятын уонна Дьоксуускайдаагы прокуратура розыск отделын сотрудниктарыгар улахан махталбын тиздэбин. Махтаным этэ Колжам чугас доботторугар Мальцев Василийга, Бурнашев Миха-илга, Новгородов Славага хаһан наадыдым да баар буолаллары-гар, уолум массынаатын Тулагыттан таһааран бизрбиттэригэр.

Мань таһынан махтанбын куоракка олохтору бырааппар, кий-иппэр: Савва, Татьяна Жирковтарга, балтыбар Л.Н. Харитон-ова — хасты да хонукка хоно-өрүү сытан наадалаах дьоммун көрсөбөр көмөлөспүттэригэр, Варвара, Владимир Харитон-овтарга — уолум массынаатын олбуордарыгар туруору көрөн-истэн кыстаппытыгар.

Улахан махталбын тиздэбин баарабын балтым кэргэнигэр, улахан күтүөлүгэр Бурнашев Александр Кузьмича — уолум көстүбүтүн кэниэ, туох баар ыарахан түгэнигэр бэйэтигэр ылы-нан миэхэ — ийэ киһиэхэ — хомолтобун улаханчык чэпчэппи-тигэр, махтанбын балтыбар Парасковьяга, саҥаслар Анна Са-вичнаага, убайбар Семен Семеновича, бырааттарбар Василий, Николай Харитоновтарга, балтым кэргэнигэр — күтүөлүгэр Ма-каров С.П., кыспар Еленага, күтүөлүгэр Андрейга, кийиппэр Матренага, кини бырааттарыгар, дьүөгэлэригэр, доботторугар Сергейга, Гошага.

Ис сүрэхпиттэн махтанбын бэйэм дьүөгэлэр Проконьева М.С., аҕа саастаах дьүөгэлэр Кокорева Е.Н., Феоданова М.И., Авксентьева А.Н. — миэхэ куруук көх-нэм буолан, сана-абын аралдыта сылдьалларын иһин.

Биһиги ыарахан күнэрбитигэр күүс-көмө буолбут 1, 2 №-дээх дьаһыла-садтар коллективтарыгар (сэбиэдиссэйдэр Поли-щикова В.Р., Пестрякова А.А.), саха-фрунцускай оскуола (дир. Эверстов В.И.), интернет коллективтар (с.б. Васильев И.К.), дьаһалта баһылыгар Корнилов Б.И., солб. Габышева Г.Ф.

Уһун кыһын устата санаабын түһэрэн ытынан кэспиккэ, ыалдьан сытан хаалбакка дьаныһан туран көрдөтөн булбарбыл-пар үтүө санаалаах дьонун мааны бар дьоммор сиртэн халлаанга диэри махтал буолуохтун. Сүһүөхтээх бэйэм сүгүрүйэн туран баарабын барыларыгар дьоллоох ологу, кытаанах доруобуйа-ны, үлэтигэр, олоххутугар, кэнчээриччакытыгар сир үрдүгэр баар бары үчүгэйи!

НИКОЛАЕВА С.С., пенсионерка, үлэ ветерана, Хамаабаа

КЭРИЭСТЭБИЛ

СҮТҮКҮАРАХАНЫН СҮРЭХ ҮЛҮММАТ
Үтүө доботтук, чугас табаарыспыт, тап-тыыр убайбыт, бырааппыт Баишев Александр Николаевич эдэр сааһыгар үөрэ-көтө, үлэһин-хамсы сылдьан, б.д. ыам ыйын 29 күнүгэр олохтон туораабытын кыайан итэбэйбипт. Кинини сүтэрбит аһыбытын туоххаһыйбыт дууһабыт ылыммат.

Саһа 1980 с. алтынны 30 күнүгэр Нам сэлэһинэтигэр Надежда Игнатьевна, Нико-лай Александрович Баишевтар дьиз кэргэнгэ маһнайгы, куутуулээх киһинэн күн сирин көрбүтэ. Ойор-тэбэр оҕо сааһа Хатырыкка, Маймааба, Намга ааспыта. 1999 с. Нам 1 №-дээх орто оскуолатын ситиһилээхтик үөрэнэн бүтэрээт, тыа хаһаайыстыбатын техникумугар ихтиоло-гий салаатыгар туттаран үөрэнэ кирибэтэ. Кыра сааһыттан дьо-нун, доботторун кытта бултуу-алты, айылбаа сыһыана бара-рын, оттуурун, сир астырын сөбүлүүр. Быулка көнүл биэр-дэхтэринэ, Сааскабыт тутта доботторун муньан, сып-сап түрүнөн айылбаа тахсара уонна мэлдэн илин тутуурдаах кэлэн дьонун үөрдэрэ. Киниэхэ Баай Байанаа куруук булдунан-алтынан күндүлүүр.

Сааскабыт мэлдэн ыллы-туойа, дьонго үтүөнү баара, кыаммакка, кырдыааска көмөлөһө сылдьар ыраас, сырдык дуу-һалааба, үтүө майгылааба. Балтыларын, төрөппүттэрин, чугас дьонун олуст таптыра, ытыктыра. Үлэс олус көхтөөх, көрдөөх-нардаах буолара. Кини кэллэһинэ дьиз иһэ сырдыырга, үлэ чэпчи-иргэ дьылы буолара. Кини кизгэ санаалааба, ылыммыт сыалын-соругун сүүрэн-көтөн олоххо киллэрэн иһэрин сөбүлүүр.

Тыллан эрэр нүргүһүн курдук, доботтук, убайбыт, быра-аппыт кылгас олоҕо, ураты сырдык мөссүөнэ, кини хас бириди-бит туһугар онорбут үтүөтэ, эйбэс майгыта олохпун устата үтүө өйдөбүл буолан үнүккэ сирдир, сырдатар сулус буо-луоҕа.

Аймахтара, доботторо

Улуустаагы киһи балыһа админи-страцията, профсоюзная тэрилтэ, коллектива педиатр-врач Афанасьева Галина Михайловна таптаалаах ийэ-тэ, доботторугар эбэлэргэ
**ОКОНЕШНИКОВА
Анна Афанасьевна**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Таптыыр аҕабыт, эһэбит, хос эһэ-бит, Маймаа олохтоого, Аҕа дойдуга Улуу саринин ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
уһун ыарахан ыарыттан өлөн туора-абын бары аймактарытыгар, билэр дьонугар дьиргит курутууан туран биллэрэбит.

**Уола, кийитэ, сизинэрэ,
күтүөттэрэ, хос сизинэрэ**

Ытыктыр, убаастыыр таайбыт, Аҕа дойдуга Улуу саринин кыттылааба, үлэ ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
уһун ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытын уолугар Николайга, кийи-итигэр Еленага, сизинэригэр, хос сиз-инэригэр куурбаммын тиздэбит.

**Намтан, Дьоксуускайтан
Охлопковтар, Трифоновтар,
Степановтар**

Слепцов аймак ытык киһити, Улуу сарин актыбынай кыттылааба, үлэ ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич (Буче)**
ыарахан ыарыттан олохтон туораа-бытын бырааппытыгар Колжам, кэр-гэнигэр Ленага, оролоругар, сизинэ-ригэр дьиргит куурбаммын тиздэбит.

**Хатырыктан Е.А. Слепцова,
Аргуновтар, Чепаловтар,
Коржуннар, Дьоксуускайтан Г.Г.
Слепцов, Намтан А.П. Слепцова**

«Нам улууһа» МТ дьаһалтата, улуус ветеранын сэбиэтэ, Аҕа дойдуга Улуу саринин кыттылааба, Маймаа олох-тоого
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
ыарахан ыарыттан олохтон туораа-бытыгар дьонугар, оролоругар, аймак-тарыгар куурбаммын тиздэбит.

Күндү эбэбит, ийэм, Нам улууһун ытык киһитэ, бастагы тракторист дьахтар, сарин, үлэ ветерана
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
уһун ыарахан ыарыттан күн сирит-тан барытын бары аймактарыгар, билэр дьонугар дьиргит курутууан туран иһитинэрэбит.

Кыһа, күтүөтэ, сизинэрэ
«Нам улууһа» МТ кулутураа управ-ления, кулутура үлэһитэрин про-фсоюз управления экономика Люд-мила Иннокентьевнага, сизинэригэр, күтүөттэригэр таптаалаах ийэлэ-рэ, эбэлэргэ, улуус бочуоттаах граждана-на, үлэ, тыыл ветерана, Нам оройу-онун маһнайгы трактористката
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
уһун ыарахан ыарыттан орто дойдуга олохтунан туораабытынан дьиргит ку-турбаммын тиздэбит. Нам буора сымаһас суоран, таллх буоллун.

Администрация, трудовой коллек-тив, акционеры ЗАО «Сельхозэко-номика» выражают глубокое соболезно-вание родным и близким по поводу кон-чины ветерана труда, тыла
**ЕВСЕЕВОЙ
Татьяны Максимовны.**

Күндүтүк саныыр эдирийбит, Нам улууһун бастагы трактористката, Улу-ус бочуоттаах граждана
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
ыарахан ыалдьан өлбүтүнэн кы-һыгар Людмила Иннокентьевнага, сизинэригэр, хос сизинэригэр дьиргит ку-турбаммын тиздэбит.

**Намтан Л.И. Сивцева,
Э.В. Васильева дьиз кэргэттэрэ**

Күндү балтыбытыгар, эдирийбитигэр Евсеева Людмила Иннокентьев-нага, кини дьиз кэргэнигэр таптыыр ийэтэ
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
уһунуу ыарахан ыалдьан олохтон туораабытынан дьиргит куурбаммы-тын тиздэбит.

«Быйан» ЗАО администрацията уонна коллектива урут үлэһин сыл-дыбыт автопарка бухгалтерыгар Евсе-ева Людмила Иннокентьевнага, кини дьиз кэргэттэригэр таптыыр ийэлэ-рэ, эбэлэргэ, улуус ытык киһитэ, тыыл уонна үлэ ветерана
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүгэр дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Биргэ үөрэммит дьүөгэбит Евсе-ева Людмила таптыыр ийэтэ, сиз-инэригэр эбэлэргэ
**ЕВСЕЕВА
Татьяна Максимовна**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дьиргит куурбаммын тиздэбит.

1976 с. 10 «а» кыл. биргэ үөрэммиттэрэ

Таптыыр кэргэмим, аҕабыт
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
соһумардык күн сириттэн барытын бары аймактарытыгар, билэр дьон-угар, доботторугар дьиргит курутуу-ан туран иһитинэрэбит.

Күндү кийиппитигэр, Бөтүг оҕо саадын сэбиэдиссэйигэр Софронова Наталья Степановнага, кини дьиз кэргэнигэр, аймактарыгар таптыыр ийэлэ-рэ, эбэлэргэ, Герой-ийэ, үлэ, тыыл ветерана
**КИРИЛЛИНА
Евдокия Федотовна**
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытын дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Намтан, Дьоксуускайтан,
Неронгиттан Софроновтар,
Эверстовтар

Күндү кийиппитигэр, Бөтүг оҕо саадын сэбиэдиссэйигэр Софронова Наталья Степановнага, кини дьиз кэргэнигэр, аймактарыгар таптыыр ийэлэ-рэ, эбэлэргэ, Герой-ийэ, үлэ, тыыл ветерана
**КИРИЛЛИНА
Евдокия Федотовна**
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытын дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Намтан, Дьоксуускайтан,
Неронгиттан Софроновтар,
Эверстовтар

Биргэ үөрэммит үлэһинэтигэр, үөрэҕит оҕо-буч. Партизан нэһилиэ-тин олохтоого

**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
соһумардык ылдьан күн сириттэн суох буолбутун кэргэнигэр, ороло-ругар дьиргит куурбаммын тиздэ-бит.

1983 с. 1 Хомустаах орто оскуолатын 10 «а» кыл. выпускниктара, кылаас садааһыччылары: Г.Г. Алексеева, Г.В. Горохова

Күндү күтүөлүгүт
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
бэс ыйын 5 күнүгэр эдэр сааһыгар со-һумардык олохтон туораабытынан кыспар, эдирийбитигэр Петрова Анастасия Васильевнага, сизинэри-тигэр Юрага, Валерага дьиргит куур-баммын тиздэбит.

**Абата, балтылары, бырааттара,
кийитэ, күтүөттэрэ**

Күндүтүк саныыр сизимит, быра-аппыт, убайбыт, оҕо-буч тэҥэ киһи-бит
САША
күн сириттэн хомолтолоохтук бары-тын күтүөлүгүгэр Колжам, кыспы-тыгар, эдирийбитигэр Надежа, аҕа-тарыгар Лидега дьиргит куурбаммы-тын тиздэбит.

**Эбэтэ Софья Григорьевна,
Осиповтар, Обуховтар**

Биргэ үөрэммит табаарыспыт-тар, дьүөгэбитигэр, Партизан балы-һатын маһаастратыгар Петрова Ра-иса Николаевнага, биргэ төрөөбүттэригэр, аймактарыгар тап-таллаах бырааттара, убайдара
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
соһумардык ылдьан олохтон туора-абытыгар дьиргит куурбаммын ти-риэрэбит.

1 Хомустаах орто оскуолатын 1976 с. выпускниктара

Партизан устаксыйа балыһа си-эстэрэтигэр Петрова Раиса Никола-евнага биргэ төрөөбүт быраата
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
хомолтолоохтук олохтон туораабы-тынан дьиргит куурбаммын тири-эрэбит.

**Партизан балыһатын
коллектива, профкома**

Балтыбытыгар Настяга, сизин быра-аттарытыгар Юрага, Валерага тап-тыыр кэргэнэ, аҕалара, биргэ төрөөбүттэригэр
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
эдэр сааһыгар хомолтолоохтук олох-тон туораабытынан дьиргит куурба-ммын тиздэбит. Аһыгытын тэҥэ үлэстэбит.

**Кудриннар, Андросовтар,
Кривошапкиннар**

Күндү кийиппитигэр Анастасия Васильевнага, бырааттарбытыгар Юрага, Валерага таптыыр кэргэнэ, аҕалара, убайбыт, бырааппыт
**ПЕТРОВ
Алексей Николаевич**
соһуҥу хомолтолоохтук күн сирит-тэн барытын дьиргит куурбаммы-тын тиздэбит.

Биргэ төрөөбүттэригэр

Күндү таайбыт, сарин уонна үлэ ветерана, Маймаа олохтоого
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
ыарахан ыалдьан олохтон туора-абытынан бырааппытыгар, убайба-тыгар Слепцов Николай Петровича, кийиппитигэр, саҥаслыгыгар Лена Егоревнага, оролоругар, күтүөттэ-ригэр, сизинэригэр дьиргит куурба-ммын тиздэбит.

**Алексеевтар, Архиповтар,
Колотовскойдар, Поповтар,
Колодезниковтар, Федоровтар,
Саввиннар, Сидоровтар**

Маймаа олохтоохторугар, эди-ийбитигэр Лена Егоревнага, күтүөлүгүгэр Николай Петровича, Слепцовтарга, оролоругар, сизинэ-ригэр аҕалара, эбэлэргэ, хос эһэлэ-рэ, Аҕа дойдуга саринин ветерана, үлэ ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дьиргит куурбаммын тиздэбит.

**Эһэбит Егор Петрович,
Старостиннар, Коржуннар,
Семеновтар, Аммосовтар**

«Маймаа» МТ дьаһалтата Май-маа олохтоого, сарин, үлэ ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүгэр уолугар, кийипитигэр, сизинэригэр, хос сизинэригэр, чугас аймактарыгар дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Маймаа олохтооҕор Слепцов Николай Петровича таптыыр аҕата, сарин, үлэ ветерана
**СЛЕПЦОВ
Петр Игнатьевич**
уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүгэр дьиргит куурбаммын тиздэбит.

**Наумовтар, Касьяновтар,
Пахомовтар**

Күндү кийиппитигэр, Бөтүг оҕо саадын сэбиэдиссэйигэр Софронова Наталья Степановнага, кини дьиз кэргэнигэр, аймактарыгар таптыыр ийэлэ-рэ, эбэлэргэ, Герой-ийэ, үлэ, тыыл ветерана
**КИРИЛЛИНА
Евдокия Федотовна**
ыарахан ыарыттан күн сириттэн барытын дьиргит куурбаммын тиздэбит.

Намтан, Дьоксуускайтан,
Нер